

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/publiczny-transport/16246,Publiczny-transport-zbiorowy.html>
02.05.2024, 17:17

Zasady organizacji rynku transportu publicznego, zarządzania usługami przewozowymi na tym rynku oraz kwestie związane z finansowaniem transportu publicznego w zakresie przewozów o charakterze użyteczności publicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w strefie transgranicznej reguluje ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

Publiczny transport zbiorowy jest to powszechnie dostępny regularny przewóz osób wykonywany w określonych odstępach czasu i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej.

Organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest właściwa jednostka samorządu terytorialnego, związek odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego, związek metropolitalny albo minister właściwy do spraw transportu, zapewniający funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego na danym obszarze.

Do zadań organizatora publicznego transportu zbiorowego należy planowanie rozwoju transportu, organizowanie publicznego transportu zbiorowego oraz zarządzanie nim.

Organizatorzy transportu zobowiązani są do opracowania, przyjęcia i aktualizacji planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego, zwanego planem transportowym mającego rangę aktu prawa miejscowego.

Plany transportowe w przypadku organizowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej przygotowują:

- gminy liczące co najmniej 50 tys. mieszkańców,
- powiaty liczące co najmniej 80 tys. mieszkańców,
- związki i porozumienia międzygminne zrzeszające 80 tys. mieszkańców,
- związki i porozumienia powiatów obejmujące 120 tys. mieszkańców,
- związki powiatowo-gminne liczące co najmniej 80 tys. mieszkańców,
- związki metropolitarne,
- województwa,
- minister właściwy ds. transportu.

Przy opracowywaniu planu transportowego organizator publicznego transportu zbiorowego zobowiązany jest do przeprowadzenia konsultacji społecznych (tj. zasięgnięcia opinii mieszkańców).

Plan transportowy określa w szczególności:

- sieć komunikacyjną, na której jest planowane wykonywanie przewozów o charakterze użyteczności publicznej,
- ocenę i prognozy potrzeb przewozowych,
- przewidywane finansowanie usług przewozowych,
- preferencje dotyczące wyboru rodzaju środków transportu,
- zasady organizacji rynku przewozów,

- pożądany standard usług przewozowych o charakterze użyteczności publicznej,
- przewidywany sposób organizowania systemu informacji dla pasażera.

Na podstawie art. 28pa ustawy o transporcie kolejowym Prezes UTK opiniuje projekt planu transportowego w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich. Organizator publicznego transportu kolejowego przekazuje Prezesowi UTK projekt planu transportowego przed jego uchwaleniem lub wydaniem wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę oceny uwarunkowań m.in.: stanu zagospodarowania przestrzennego, sytuacji społeczno-gospodarczej danego obszaru, wpływu transportu na środowisko, potrzeby zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego, w szczególności potrzeby osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej, w zakresie usług przewozowych.

W terminie 21 dni od dnia doręczenia projektu planu transportowego Prezes UTK opiniuje go w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich. Niezajęcie stanowiska w terminie, uznaje się za pozytywne zaopiniowanie projektu planu transportowego.

Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym wprowadza także pojęcie operatora publicznego transportu zbiorowego. Jest nim samorządowy zakład budżetowy oraz przedsiębiorca uprawniony do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie przewozu osób, który zawarł z organizatorem publicznego transportu zbiorowego umowę o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego.

Organizator przewozów dokonuje wyboru operatora publicznego transportu zbiorowego w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi albo poprzez bezpośrednie zawarcie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego.

Umowa o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu

zbiorowego to umowa między organizatorem publicznego transportu zbiorowego a operatorem publicznego transportu zbiorowego, która przyznaje temu operatorowi prawo i zobowiązuje go do wykonywania określonych usług związanych z wykonywaniem przewozu o charakterze użyteczności publicznej.

Przewóz o charakterze użyteczności publicznej to powszechnie dostępna usługa w zakresie publicznego transportu zbiorowego wykonywana przez operatora publicznego transportu zbiorowego w celu bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania potrzeb przewozowych społeczności na danym obszarze.

Umowy o świadczenie usług publicznych zawierane są przez organizatorów publicznego transportu kolejowego na podstawie i w zakresie określonym w obowiązujących planach transportowych.

W transporcie kolejowym umowa o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawierana jest na czas oznaczony, co do zasady nie dłuższy niż 15 lat.

W umowie o świadczenie usług publicznych określa się, m.in.:

- opis usług wynikających z zamówienia,
- linie komunikacyjne lub sieć komunikacyjną, których dotyczy umowa,
- czas trwania umowy,
- warunki dotyczące norm jakości oraz podnoszenia jakości usług,
- wymagania w stosunku do środków transportu, w tym dotyczące wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technicznych, a także ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej zdolności ruchowej,
- sposób dystrybucji biletów,

- zasady rozliczeń.

Do zadań Prezesa UTK w zakresie regulacji transportu kolejowego należy również opiniowanie projektów umów o świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich. Na podstawie art. 28pb ustawy o transporcie kolejowym Prezes UTK opiniuje, pod względem zgodności z planem transportowym, projekt umowy o świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich w terminie 21 dni od dnia jego doręczenia. Organizator publicznego transportu kolejowego jest zobowiązany do przekazania do zaopiniowania Prezesowi UTK projektu umowy o świadczenie usług publicznych na 30 dni przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych lub wszczęciem postępowania o zawarcie umowy koncesji w trybie przepisów ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi albo przed bezpośrednim zawarciem umowy. Niezajęcie przez Prezesa UTK stanowiska w powyższym terminie uznaje się za pozytywne zaopiniowanie projektu umowy.

Organizatorzy publicznego transportu zbiorowego zobowiązani są również do przekazywania Prezesowi UTK, potwierdzonych za zgodność z oryginałem, kopii umów o świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich, w terminie 7 dni od dnia ich zawarcia.